

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Πότε υπογράφηκαν και τι προέβλεπαν η συνθήκη του Νεϊγύ και η συνθήκη των Σεβρών;

Μονάδες 10

A.1.2. Ποια ήταν η εξέλιξη των χερσαίων μέσων μεταφοράς κατά τη δεύτερη βιομηχανική επανάσταση;

Μονάδες 18

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

α. Οι Έλληνες αποδέχθηκαν «το σχέδιο των τριών τμημάτων» (1824).

β. Ο Ίων Δραγούμης υπηρέτησε ως υποπρόξενος της Ελλάδας στο Μοναστήρι.

γ. Η Ελλάδα υπέγραψε αμυντική συμμαχία με τη Βουλγαρία το Μάιο του 1912.

δ. Ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος έληξε με την υπογραφή της συνθήκης του Βουκουρεστίου.

ε. Οι Γερμανοί εγκατέλειψαν την Αθήνα στις 12 Οκτωβρίου 1944.

Μονάδες 10

A.2.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. Εγκάρδια Συνεννόηση (Αντάντ).

β. Άξονας Ρώμης-Βερολίνου.

γ. Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε.

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Χρησιμοποιώντας τα σχετικά χωρία του πιο κάτω κειμένου και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να περιγράψετε τα προβλήματα που επισημαίνουν οι αντιπρόσωποι των Κρητών στο υπόμνημα της 14^{ης} Μαΐου 1866, λίγο πριν από την έναρξη της Κρητικής Επανάστασης.

Μονάδες 25

«35 έτη παρήλθον και κατά το διάστημα τούτο η ζωή των πατέρων ημών και ημών των ιδίων υπήρξε σειρά καταπιέσεων, αδικιών και δυστυχημάτων. Ουδείς περιηγητής ήλθεν εις τον ωραίον πλην ατυχή τόπον μας χωρίς να συγκινηθή από τα παθήματά μας. Βαρυτάτους φόρους καθ' εκάστην αυξανομένους πληρώνομεν πλην ουδέν των καλών, όσα πάντες οι λαοί εις αντάλλαγμα των βαρών τούτων χαίρουσιν, απολαμβάνομεν· η δικαιοσύνη είναι παρ' ημίν άγνωστος ούτε δικαστήρια αντάξια του ονόματος έχομεν, ούτε νόμους· διοικήσεις είναι η αυθαίρετος θέλησις του αντιπροσώπου της Υψηλής Πύλης. Τα τέκνα ημών ένεκα ελλείψεως σχολείων ανατρέφονται εν τω σκότει της αμαθείας, τα ολίγιστα σχολεία, τα οποία έχομεν, συντηρούμεν σχεδόν πάντα εκ του υστερήματος ημών. Ημείς αυτοί διατηρούμεν τον κλήρον μας. Εις ουδεμίαν δημοσίαν θέσιν είμεθα δεκτοί, οδών και γεφυρών εντελώς στερούμεθα· η μαρτυρία ημών δεν έχει ισχύν απέναντι της του Οθωμανού, τα εκ μέρους των Οθωμανών προς ημάς αδικήματα σπανίως τιμωρούνται· εν γένει δ' ουδενός, όσων απολαύει και ο ελάχιστος υπήκοος κράτους πολιτισμένου, απολαμβάνομεν ημείς. Είμεθα παντελώς δούλοι της ετέρας φυλής» (Τουρκοκρητών).

Από το *Υπόμνημα* των αντιπροσώπων των Κρητών της 14^{ης} Μαΐου 1866

ΘΕΜΑ Β2

Χρησιμοποιώντας σχετικά χωρία του πιο κάτω κειμένου και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε πώς η «μεγάλη κρίση» του 1929-1932 μεταμορφώθηκε από οικονομική σε ιδεολογική.

Μονάδες 25

Στην Ευρώπη, που δεν είχε προλάβει να συνέλθει από την καταστροφή του Μεγάλου Πολέμου, η Κρίση είχε τεράστιο πολιτικό αντίκτυπο. Η εμπιστοσύνη προς τους υφιστάμενους οικονομικούς και πολιτικούς θεσμούς, στην οικονομία της αγοράς και τις αρχές της φιλελεύθερης δημοκρατίας κλονίστηκε –σε ορισμένες χώρες ανεπανόρθωτα. Οι κλασικές φιλελεύθερες συνταγές φάνηκαν απρόσφορες απέναντι στα προβλήματα της αυξανόμενης ανεργίας και της ύφεσης (...) Ταυτόχρονα, με εξαίρεση τις Ηνωμένες Πολιτείες και τις δημοκρατίες της Δύσης, που παρά τη λήψη ορισμένων έκτακτων μέτρων διαφύλαξαν το δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματός τους, η Μεγάλη Κρίση διευκόλυνε την άνοδο αντικοινοβουλευτικών κι εθνικιστικών κινημάτων και την επιβολή δικτατορικών «λύσεων». Οι επιπτώσεις στη διεθνή και την ευρωπαϊκή κοινωνία των κρατών, που έβγαινε κατακερματισμένη από την Κρίση, θα ήταν καταλυτικές.

Ιω. Στεφανίδη, *Ο τελευταίος ευρωπαϊκός αιώνας: διπλωματία και πολιτική των Δυνάμεων (1871-1945)*, Αθήνα, 1997, σ. 123

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ****ΟΜΑΔΑ Α****Θέμα Α.1.****A.1.1**

Τεύχος Β΄, σελ 83-84, «Δύο συνθήκες, μετά τη λήξη του Α΄ Παγκόσμιου Πόλεμουτης περιοχής της Ελλάδας»

A.1.2.

Τεύχος Α΄, Κατά τη δεύτερη βιομηχανική επανάσταση «πραγματοποιείται και η δεύτερη.....(σελ.154).....της αγροτικής παραγωγής».
«Παράλληλα η ηλεκτρική ενέργεια.....(σελ.155).....μέσων μαζικής μεταφοράς».

Θέμα Α.2.**A.2.1.**

- α. Δ
- β. Σ.
- γ. Σ
- δ. Δ
- ε. Σ

A.2.2.

- α. Εγκάρδια Συνεννόηση (Αντάντ) : Τεύχος Β΄, σελ. 54 «Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα δύο συνασπισμοίκαι τη Ρωσία»
- β. Άξονας Ρώμης – Βερολίνου : Τεύχος Β΄, σελ. 236, «Το 1936 η Γερμανία.....Ο άξονας Ρώμης – Βερολίνου ήταν πια μια πραγματικότητα».
- γ. Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. : Μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πόλεμου υπάρχει η σκέψη για τη θεμελίωση της ειρήνης σε γερές βάσεις. Στα 1946 ιδρύεται ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) με έδρα τη Ν. Υόρκη. Ένας Γενικός Γραμματέας διευθύνει τον οργανισμό και μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών του.

Θέμα Β1

Στο απόσπασμα από το συνοδευτικό έγγραφο του υπομνήματος της 14^{ης} Μαΐου 1866, που επέδωσαν οι Κρητικοί στους αντιπροσώπους των Δυνάμεων στα Χανιά, διεκτραγωδεύεται η κατάσταση που επικρατούσε στο νησί τις παραμονές της Επανάστασης του 1866.

Από τη δημοσίευση του Χάτι Χουμαγιούν (1856) η Κρήτη βρισκόταν σε διαρκή αναταραχή και αναβρασμό. Οι Κρήτες ζητούσαν να εφαρμοστούν οι φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις που η Πύλη και οι Δυνάμεις τους είχαν υποσχεθεί. Οι καταπιέσεις, οι διώξεις, οι συλλήψεις και οι φυλακίσεις έκαναν τη ζωή των χριστιανών αφόρητη. Οι Κρητικοί καταγγέλλουν ότι παρά τη βαριά φορολογία δεν απολάμβαναν τα αγαθά των άλλων λαών. Γι' αυτό απαιτούσαν άμεση μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος. Ο φόρος εισπράττονταν σχεδόν αυθαίρετα από εκμισθωτές, σύμφωνα με τη δική τους εκτίμηση και επομένως ήταν δυσβάστακτος. Ένα, ακόμη, πρόβλημα που τους απασχολούσε ήταν το μοναστηρικό, δηλαδή η διάθεση των εισοδημάτων των μοναστηριών. Απαιτούσαν να τεθούν κάτω από τον έλεγχο των δημογερόντων – εκπροσώπων του λαού τα εισοδήματα των μοναστηριών, τα οποία ως τότε ελέγχονταν από τον τούρκο Βαλή (γενικό διοικητή) και από τους επισκόπους.

Οι κρητικοί παραπονούνται και για το σύστημα της απονομής της δικαιοσύνης. Στα δικαστήρια οι χριστιανοί αποτελούσαν τη μειοψηφία, η μαρτυρία τους δεν είχε καμιά αξία, ενώ οι αποφάσεις ήταν αυθαίρετες και μεροληπτικές υπέρ των Τούρκων. Σχετικά με την εκπαίδευση, υπήρχαν ελάχιστα σχολεία, τα οποία συντηρούνταν από τους ίδιους, όπως και οι εκκλησίες. Τέλος, οι Κρήτες αποκλείονταν από την διοίκηση, ενώ στις περιοχές, όπου ήταν εγκατεστημένοι, δεν υπήρχαν ούτε δρόμοι ούτε γέφυρες.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα δυσaráσκειας ήταν εύλογο να βρουν έδαφος συνθήματα για Επανάσταση, με στόχο την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα ή, τουλάχιστον, την παραχώρηση σχετικής αυτονομίας.

Θέμα Β2

Μετά τη μεγάλη οικονομική κρίση του 1929-1932, ο κόσμος εμφανίζεται βαθιά αλλαγμένος. Κανείς δεν πιστεύει πια στη θεωρία ότι η απόλυτη οικονομική ελευθερία οδηγεί στην ευημερία και την ευτυχία όλων των ανθρώπων. Η οικονομική κρίση, που έπληξε περισσότερο τα μεσαία αστικά στρώματα, τα οποία έχασαν την οικονομική τους υπόσταση και προλεταριοποιήθηκαν, αρχίζει να μεταμορφώνεται σε ιδεολογική. Μια δυσπιστία προς το αστικό δημοκρατικό πολίτευμα, τη φιλελεύθερη οικονομία «η εμπιστοσύνη προς τους υφιστάμενους οικονομικούς και πολιτικούς θεσμούς, στην οικονομία της αγοράς και τις αρχές τη φιλελεύθερης δημοκρατίας κλονίστηκε», την κοινωνία της βιομηχανικής ανάπτυξης, αρχίζει να εκδηλώνεται στην Ευρώπη. Με την εξαφάνιση των μεσαίων αστικών στρωμάτων το κοινωνικό σώμα έχασε την «ελαστικότητά» του: ανάμεσα στους μεγαλοαστούς, που τώρα κυριαρχούν, γιατί βρήκαν την ευκαιρία να εξαγοράσουν τις μικρότερες επιχειρήσεις που χρεοκόπησαν ή δεν μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στην κρίση και στην εργατική τάξη δεν παρεμβάλλονται παρά μόνο οι μικροαστοί. «Η μικροαστική τάξη όμως ... (Τεύχος Β', σελ. 164 – 166) ... και κοινωνική κρίση».